

Tiplijn 06 1365 0952
twitter.com/telegraaf
facebook.com/telegraaf/

instagram.com/telegraaf.nl
youtube.com/user/detelegraaf
Nieuwstips: nieuwdienst@telegraaf.nl

Trendbreuk

De coalitie verrast met het plan om een miljardenlening af te sluiten voor een nieuw investeringsfonds. Vanuit dat fonds zou toekomstige economische groei moeten worden aangejaagd, onder andere door de financiering van grote infrastructuurprojecten en wetenschappelijk onderzoek. Er circuleren bedragen tot 50 miljard. Omdat de rente historisch laag is, hoeft zo'n kapitaal lening het Rijk amper geld te kosten.

Hoe sympathiek het plan ook klinkt, het is een trendbreuk ten opzichte van het beleid van opeenvolgende kabinetten om de staatschuld af te bouwen. Die schuld is inmiddels gezakt tot onder de 400 miljard euro, oftewel zo'n 49 procent van het bruto binnenlands product. Dat is ruim onder de Europese grens van 60 procent, maar nog niet op het niveau van voor de financiële crisis die ons land in 2008 trof. En die crisis heeft geleerd dat het belangrijk is in goede tijden flinke financiële buffers aan te leggen voor als het op een later moment tegenzit.

Het fonds doet denken aan het vroegere FES-fonds, waarin miljarden aan aardgasbaten stroomden en van waaruit ook infra-, onderwijs- en andere projecten werden betaald. Nu de gaswinning in Groningen eindigt is, lijkt het aanboren van de kapitaalmarkt een aantrekkelijk alternatief. Maar niet zonder risico als op termijn de rente omhoog schiet.

INHOUD

'EILAND' ONTSNAPTE AAN VIJAND
PAGINA T8

Opinie Nausicaa Marbe
FONDS NEGEERT HUIDIGE NOOD
PAGINA T9

SERIES EN FILMS: MUZIKALE ICONEN
PAGINA V14

GEREGELD ZON
NIEUWSKRANT
OPINIE
BUITENLAND
WAT U ZEGT
DE KWESTIE
PRIVÉ
DFT
T20
T23
JOURNAAL
TWEDE KATERN
TELESPORT
AUTOVISIE
WEER
V2
V6
V8
EROPUIT
SERVICE
CULTUUR & POP
TELEVISIE
T9
T12
T14
T17
T18
T20
T23
V2
V6
V8
V9
V10
V12
V14
60%
10%
Z

POLITIEKE DRUK

MINISTER GRAPPERHAUS IN THAILAND

OM BRABANTSE EX-COFFEESHOPHOUDER NAAR NEDERLAND TE KRIJGEN

Een minister die naar het buitenland gaat om te onderhandelen over een Nederlander die er een langdurige straf uitzit. Het is zeer uitzonderlijk en dat maakt de missie van minister Grapperhaus naar Thailand voor oud-coffee-shophouder Johan van Laarhoven interessant. Wat staat de Brabander te wachten?

door Annelie Langerak
en Mick van Wely

Met zo'n vijftig man opgesloten zitten op vijftig vierkante meter. Vijftien uur per dag. En dat in de tropische temperaturen van Thailand, waar het een groot deel van het jaar rond de 33 graden Celsius is. Al vijf jaar zit Johan van Laarhoven (58) gevangen in wat 'de hel van Bangkok' wordt genoemd. Bedden en wc's ontbreken in Klong Prem, een van de beruchte gevangenis in het land. De gedetineerden slapen gewoonlijk op een matje op de betonnen vloer. Ze moeten hun behoefte doen in een gat in de grond.

Paradijs

Hoe anders begon het Thaise avontuur van de Brabander in 2011. Ongestoord rentenieren met zijn vrouw Tukta in het paradijs: met die gedachte vertrok Van Laarhoven naar het Aziatische land. Er was genoeg om van te leven. De oud-coffee-shophouder had vele miljoenen vergaard met The Grass Company, een keten van coffeeshops in Breda en Tilburg.

Maar in 2014 liet justitie in Thailand de Tilburger arresteren. Er liep in Nederland een strafrechtelijk onderzoek naar de ondernemer. Het OM vermoedde dat Van Laarhoven miljoenen had weggeslikt naar het buitenland om de fiscus te ontlopen en een deel ervan had geïnvesteerd in Thailand.

Justitie vroeg de Thaise autoriteiten te helpen bij het onderzoek naar Van Laarhoven. Het OM in Thailand knipperde met de ogen toen het zag waarmee de Brabander zijn vermogen had verdiend: de grootschalige handel in drugs. En dat werd vervolgens witgewassen in Thailand! Nederland mag dan wel een gedoogbeleid hebben, in Thailand gelden andere regels.

Justitie in Nederland drong vervolgens bij de Thai aan op het uitvoeren van zelfstandig onderzoek naar

Van Laarhoven en zijn vrouw. Thailand zag de twee als grote drugsbazen en pakte ze op.

Van Laarhoven werd veroordeeld tot, in hoger beroep, 75 jaar cel waarvan hij er 20 moet uitzitten. Zijn vrouw kreeg uiteindelijk zeven jaar en vier maanden. De twee zitten onder erbarmelijke omstandigheden vast.

Van Laarhovens gezondheid is in rap tempo verslechterd. Personeel in het

Zijn broer Frans van Laarhoven bracht eind 2016 samen met tv-presentator Filémon Wesseling 23.000 handtekeningen naar de Tweede Kamer. Frans wilde daarmee opnieuw aandacht vragen voor de uitzichtloze situatie van zijn broer en diens vrouw. Volgens Frans ging het op dat moment zo slecht met Johan, dat hij vreesde dat zijn broer in de gevangenis zou overlijden.

Vanuit de Thaise cel vroeg Johan van Laarhoven zelfs koning Willem-Alexander om hem te helpen. In een brief smeekte hij de koning zich in te zetten voor een rechtvaardige behandeling. Van Laarhoven schreef: „Mijn gezondheid holt achteruit. Ik ben bijna veertig

kilo afgevallen. Ik heb hartklachten, mijn galblaas moet worden verwijderd en ik heb op mijn hele lichaam rare zweren. Majesteit, het gaat niet goed met mij... Bevrijd mij alstublieft uit deze Thaise hel.”

Rapport

Dat er dingen niet goed zijn gegaan in deze zaak, bevestigde de Nationale Ombudsman eerder dit jaar. In maart werd in een rapport gehakt gemaakt van het optreden van het OM, het ministerie van Justitie en Veiligheid. De Ombudsman constateerde dat Van Laarhoven en zijn vrouw door Nederland tegenover de Thaise autoriteiten bestempeld waren als verdachten, terwijl er hier nog een onderzoek liep.

De Nederlandse advocaten van Van Laarhoven

moeden dat justitie in Nederland een spelletje heeft gespeeld. Uit frustratie dat het onderzoek naar de ondernemer niet vlotte, hebben ze volgens de advocaten de Thaise overheid gebruikt om Van Laarhoven te pakken. Hij moest koste wat kost hangen.

Onder druk van een meerderheid van de Kamer en het rapport van de Ombudsman probeert minister Grapperhaus nu Van Laarhoven naar Nederland te krijgen. Er wordt maar zelden politieke druk ingezet bij een individuele gedetineerde.

In 2007 keerde de in Thailand tot levenslang veroordeelde Machiel Kuijt terug naar Nederland nadat de twee landen een deal hadden gesloten over de uittre van gevangenen. Na tien jaar detentie kwam hij hier

meteen vrij. „Maar de missie van Grapperhaus is een totaal andere kwestie. De overheid heeft de juridische plicht om na de fouten die zijn gemaakt in Thailand, zoals aangetoond door de Ombudsman, op te komen voor de belangen van Van Laarhoven”, zegt advocaat en expert internationaal strafrecht Geert-Jan Knoops. De missie van de minister is geen 'piëteitsmissie'. Hij heeft simpelweg iets recht te zetten. De advo-

Doodziek in hete en overvolle cel

caat staat sinds begin juli Van Laarhoven bij in een procedure waarmee de oud-coffee-shophouder naar Nederland kan worden ge-

Minister Grapperhaus (boven) reist af naar Thailand in een poging Johan van Laarhoven (r.) uit de beruchte gevangenis Klong Prem te krijgen.

haald om hier zijn straf uit te zitten. Net als de ruim 200 andere in het buitenland gedetineerde Nederlanders die in 2017 naar een cel hier werden overge-

plaatst. Knoops wil net als de advocaat Sidney Smeets, die Van Laarhoven bijstaat in de strafzaak, inhoudelijk niet ingaan op de zaak 'om

ADVOCaat GEERT-JAN KNOOPS

'De overheid heeft de juridische plicht om na de fouten die zijn gemaakt in Thailand op te komen voor Van Laarhoven'

ANALYSE GEEN GARANTIE OP SUCCES

Bemoeienis blijft kwetsbare zaak

Leef kan minister Ferd Grapperhaus (Justitie) niet worden ontzegt. Vandaag praat hij in Bangkok met de Thaise autoriteiten over de kwestie Van Laarhoven. De Tweede Kamer had hem opgeroepen zich sterk te maken voor de ex-coffee-shophouder, omdat een Nederlands verzoek ertoe heeft geleid dat hij in Thailand vervolgd en opgesloten werd.

Het gebeurt niet vaak dat een bewindspersoon de halve wereld overvliegt voor een dergelijke interventie. Achter de schermen gaat de Nederlandse diplomatie wel geregeld door het vuur voor landgenoten die in het buitenland te maken krijgen met strafrechtelijke tegenslag. Dat dit niet in de openbaarheid gebeurt, maakt de inspanning meestal effectiever dan dat er in alle openheid over wordt gepraat. Een vreemde mogelijkheid zit er zelden op te wachten dat de eigen wetgeving of regels publiekelijk opzij worden gezet om tegemoet te komen aan een wens uit het buitenland.

Wie de Amerikaanse president Trump zich deze zomer druk zag maken over de Zweedse rechtsgang na de arrestatie van een Amerikaanse rapper, voelt aan hoe ongemakkelijk het is als zoiets gebeurt. Zweden is toch bepaald geen bananenrepubliek, maar het Amerikaanse staatshoofd dacht vanuit Washington wel eens even te vertellen hoe het land met de zaak om moest gaan.

Grapperhaus steekt nu zijn nek uit voor Van Laarhoven, omdat de Nederlandse overheid verantwoordelijk kan worden gehouden voor diens arrestatie en opsluiting aldaar. Hij zegt zich niet te willen mengen in de Thaise rechtsgang, wat gezien zijn functie als minister van Justitie tenminste opmerkelijk oogt. Hoewel het geen uitgemakke zaak is dat Grapperhaus' missie succesvol is, weegt in de publieke opinie mee dat de bewindsman er in principe alles aan doet om een landgenoot te helpen. Dat de Tweede Kamer hem dat ook gevraagd heeft en de Nationale Ombudsman de overheid op de vingers heeft getikt, is daarbij een belangrijk gegeven.

Er is nog een overtreffende trap als de minister met lege handen terugkeert. Het staatshoofd kan zijn Thaise collega benaderen om te pleiten voor bijvoorbeeld gratie. In het verleden is dit ook gebeurd, hoewel ook bekend is dat een royale pleidooi niet altijd succesvol is. De voor heroïnesmokkel veroordeelde Johannes van Damme werd in 1994 in Singapore opgehangen, ook al hadden koningin Beatrix en het toenmalige kabinet de executie proberen te voorkomen. Zelf noemt Grapperhaus zijn missie 'uitzonderlijk'. Openlijke bemoeienis van de Nederlandse regering met buitenlandse rechtsgang blijft in ieder geval kwetsbaar; er is nooit een garantie op succes.

Wouter de Winther

zaak ligt bij de rechter-commissaris", laat het OM Zeeland-West-Brabant weten. Een dagvaarding is er nog niet. Het OM houdt de kaarten op de borst en wil verder niets zeggen. Grapperhaus zal bespreken of de twee hun straf hier kunnen uitzitten of dat de rechtsgang in Nederland wordt voortgezet, of beide. Als Thailand toestaat dat Van Laarhoven zijn straf hier verder uitzit, is de vraag of er een restant zal zijn en hoe hoog. Voor de feiten waarvoor hij in Thailand is veroordeeld krijgt hij in Nederland na omzetting een veel lagere straf. De volle twintig jaar zal hij nooit

uitzitten. Maar Thailand kan eisen dat Van Laarhoven alleen naar Nederland mag, als hij hier wel zijn volledige Thaise straf uitzit. Voor de eigen bevolking zou het discutabel zijn als een buitenlander een minder zware straf krijgt dan een eigen burger. Als hij in Nederland zijn vrijheid terugkrijgt, dan is de kans aanwezig dat die van korte duur zijn zal zijn. De oud-coffee-shophouder wacht dan mogelijk een arrestatie vanwege het lopende onderzoek in Nederland. Dinsdag doet de Hoge Raad in Thailand uitspraak in de cassatieprocedure van Van Laarhoven.